

Geografia, klasa 7.

Uczeń potrafi na poszczególne oceny:

DOPUSZCZAJĄCĄ	DOSTATECZNĄ	DOBRA	BARDZO DOBRĄ	CELUJĄCĄ
• wskazać położenie Polski na mapie Europy; • wymienić sąsiadów Polski; • wymienić cechy położenia Polski; • wymienić skrajne punkty terytorium Polski; • nazwać województwa i ich stolice.	• wymienić wszystkie województwa i ich stolice; • podać przykłady konsekwencji rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski.	• wymienić i wskazać na mapie województwa; • wymienić i wskazać na mapie sąsiadów Polski; • wymienić konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski.	• wymienić i wskazać na mapie województwa i ich stolice; • scharakteryzować konsekwencje wynikające z rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Polski.	• wymienić i wskazać na mapie województwa i miasta będące siedzibami władz samorządowych; • obliczać rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski.
• wskazać struktury geologiczne występujące w Polsce.	• korzystając z atlasu nazwać ery, w jakich powstały poszczególne struktury geologiczne; • wskazać i nazwać struktury geologiczne powstałe w poszczególnych orogenezach.	• opisać na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia geologiczne na terenie Polski.	• wykazać związki między wydarzeniami geologicznymi a zróżnicowaniem ukształtowania terenu.	• scharakteryzować na podstawie map i wykresów budowę geologiczną poszczególnych regionów Polski.
• wymienić nazwy zlodowaceń i wskazać ich zasięg na mapie.	• wymienić formy powstałe w wyniku akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu.	• omówić uwarunkowania zlodowaceń w Polsce.	• wyjaśnić genezę wybranych form polodowcowych; • określić możliwość występowania form polodowcowych w najbliższej okolicy.	• omówić cechy charakterystyczne rzeźby młodo- i staroglacjalnej oraz wskazać rejony ich występowania w Polsce.
• wymienić różne typy skał i minerałów występujące w Polsce; • wymienić przykłady	• wymienić i wskazać rejony występowania poszczególnych surowców	• opisać na podstawie mapy rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce;	• wskazać surowce mineralne występujące w najbliższej okolicy, ocenia ich przydatność;	• omówić zróżnicowanie występowania skał i złóż surowców mineralnych w

wykorzystania skał i surowców mineralnych w działalności człowieka.	mineralnych.	• sklasyfikować skały występujące w Polsce ze względu na ich genezę; • określić znaczenie gospodarcze surowców mineralnych.	• określić zasobność Polski w surowce mineralne na tle Europy.	Polsce z uwzględnieniem budowy geologicznej.
• wymienić czynniki kształtujące klimat w Polsce; • nazwać masy powietrza wpływające na klimat; • wymienienia termiczne pory roku.	• wymienić cechy klimatu Polski, określić rodzaj pogody związanej z poszczególnymi masami powietrza.	• wyjaśnić sposób powstawania frontów atmosferycznych; • omówić cechy klimatu Polski.	• określić zmiany pogody wynikające z przemieszczania się frontów atmosferycznych.	• scharakteryzować klimat Polski na tle klimatu Europy - scharakteryzować czynniki wpływające na zmienność pogody w Polsce.
• wymienić czynniki wpływające na zróżnicowanie warunków klimatycznych w Polsce.	• omówić na podstawie map klimatycznych zróżnicowanie rozkładu temperatur, opadów, długości trwania okresu wegetacyjnego w Polsce.	• wskazać formy działalności człowieka uzależnione od warunków klimatycznych.	• scharakteryzować zależności między warunkami klimatycznymi a rolnictwem, turystyka i transportem.	• omówić cechy charakterystyczne klimatu własnego regionu na tle Polski.
• wskazać na mapie wybrane obiekty hydrologiczne w Polsce.	• nazwać i wskazać na mapie główne dorzecza i zlewiska w Polsce.	• opisać cechy sieci rzecznej w Polsce.	• scharakteryzować dorzecza Wisły i Odry.	• wskazać różnice między dorzeczami Wisły i Odry na tle innych rzek Europy.
• wskazać na mapie obszary Polski charakteryzujące się największą i najmniejszą lesistością.	• wymienić rodzaje lasów.	• scharakteryzować poszczególne rodzaje lasów ze względu na skład gatunkowy i siedlisko.	• wyjaśnić zależności między warunkami klimatycznymi a szatą roślinną; • porównać zbiorowiska leśne w różnych częściach Polski.	• wyjaśnić przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika lesistości w Polsce oraz na tle Europy; • ocenić potrzebę racjonalnej gospodarki leśnej.
• wymienić czynniki glebotwórcze; • wyjaśnić znaczenie gospodarcze gleb.	• wskazać na mapie rejony występowania poszczególnych typów gleb.	• scharakteryzować wybrane typy gleb.	• ocenić wartość użytkową gleb w Polsce; • omówić genezę wybranych typów gleb.	• dokonać analizy prostego profilu glebowego.
• wymienić cechy geograficzne Morza Bałtyckiego.	• opisać położenie Bałtyku, zróżnicowanie linii brzegowej, główne cechy tego środowiska morskiego.	• omówić cechy fizyczne wód Bałtyku i ich zależność od warunków przyrodniczych; • wskazać państwa nadbałtyckie ze stolicami.	• wyjaśnić zróżnicowanie zasolenia i termiki wód Bałtyku; • określić znaczenie Bałtyku dla regionu; • omówić przebieg granicy morskiej Polski.	• wskazać czynniki wpływające na degradację środowiska Morza Bałtyckiego i przedstawić sposoby poprawy warunków.
• wymienić zmiany, jakie w	• podać przykłady działań,	• wyjaśnić znaczenie terminów:	• omówić wpływ działalności	• opisać mechanizm

środowisku naturalnym wywołuje rozwój gospodarczy.	które należy podjąć, aby chronić przyrodę Polski.	segregacja odpadów, recykling.	człowieka na atmosferę, wody i gleby.	powstawania kwaśnych opadów i wymienić skutki na przyrodę i działalność człowieka.
- wymienić podstawowe formy ochrony przyrody w Polsce; - lokalizować na mapie wybrane parki narodowe.	- lokalizować na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce; - omówić przyrodę w wybranych parkach narodowych.	- wymienić formy ochrony przyrody i wyjaśnić różnice między nimi; - podać przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących w pobliżu miejsca zamieszkania.	opisać zasady rozwoju zrównoważonego.	omówić akty prawne, na podstawie których przyroda w Polsce podlega ochronie.
- korzystając z danych statystycznych, odczytać liczbę ludności Polski i innych krajów w różnych okresach; - zdefiniować przyrost naturalny i rzeczywisty	- porównać liczbę ludności Polski z innymi krajami Europy; - zdefiniować współczynnik przyrostu naturalnego	- wykonać prosty wykres zmian liczby ludności Polsce; - obliczyć współczynnik przyrostu naturalnego dowolnego kraju; - podać przyczyny wzrostu populacji Polski i Europy	- omówić tendencje zmian liczby ludności Polski; - podać przyczyny ubytku ludności Polski i Europy na początku XX w.	- prognozować zmiany liczby ludności Polski i Europy; - podać skutki zmiany liczby ludności Polski i Europy.
- wymienić przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki osadnicze; - zdefiniować gęstość zaludnienia.	- odczytywać dane z mapy gęstości zaludnienia Polski i Europy; - porównać gęstość zaludnienia Polski z innymi krajami Europy; - zdefiniować ekumenę.	- porównać mapę gęstości zaludnienia wg powiatów i gmin w Polsce oraz ocenić zakres informacji prezentowanych na każdej z nich; - obliczyć gęstość zaludnienia dla dowolnego obszaru.	- podać przyczyny rozwoju populacji najgęściej zaludnionych regionów Polski i Europy; - wskazać przyczyny rozwoju wielkich ośrodków miejskich w Europie; - zaprezentować gęstość zaludnienia własnego regionu i porównać do średniej wartości w Polsce.	- wskazać analogie i odmienności w procesach osadniczych w Polsce i innych krajach europejskich; - porównać na przykładach zalety i wady dla rozwoju demograficznego populacji położonych w centrum i na peryferiach regionu lub kraju.
- odczytać z wykresów wielkość przyrostu naturalnego; - zdefiniować wyż i niż demograficzny; - wskazać na mapie prezentującej poziom współczynnika naturalnego te województwa, w których jest	- wskazać na wykresach okresy wyżów i niżów demograficznych; - zdefiniować współczynnik urodzeń i zgonów; - podać przykłady województw o najniższym i najwyższym przyroście	- wykonać prosty wykres zmian ruchu naturalnego ludności w Polsce; - wskazać okresy występowania w Polsce niżów i wyżów demograficznych; - przedstawić na mapie zróżnicowanie wielkości	- określić przyczyny występowania wyżów i niżów demograficznych; - analizować zmiany wartości przyrostu naturalnego Polski; - zdefiniować kompensacyjny wyż demograficzny; - podać przyczyny	- analizować zmiany wartości przyrostu naturalnego własnego regionu; - ocenić skuteczność działań władz różnych krajów europejskich w zakresie zwiększenia dzietności;

on najwyższy i najniższy.	naturalnym.	przyrostu naturalnego w Polsce według województw.	zróźnicowania wielkości przyrostu naturalnego w Polsce.	• na dowolnych przykładach określić skutki społeczne i gospodarcze wysokiego i niskiego przyrostu naturalnego (na poziomie województw i krajów).
• odczytać z piramidy wieku i płci liczebność danej grupy wiekowej; • określić, jakie dane można odczytać z piramidy wieku i płci; • zdefiniować współczynnik feminizacji; • zdefiniować pojęcie przeciętne trwanie życia.	• wskazać na piramidzie wieku i płci przedziały wiekowe ludności w wieku produkcyjnym; • odczytać z piramidy wieku i płci przedziały wiekowe w których przeważają w polskim społeczeństwie kobiety i mężczyźni; • wyjaśnić zjawisko nadumieralności mężczyzn.	• obliczyć współczynnik feminizacji dla dowolnego województwa lub kraju • wykonać prosty wykres zmian współczynnika feminizacji w Polsce po II wojnie światowej • analizować piramidę wieku i płci i na jej podstawie porównać liczebność grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym	• określić przyczyny zmian współczynnika feminizacji w Polsce; • porównać piramidy wieku i płci Polski z innych krajów europejskich i ocenić stopień dojrzałości społeczeństw; • wskazać w Europie kraje o młodym społeczeństwie i kraje ze starzejącą się populacją; • wykonać uproszczoną piramidę wieku i płci dla Polski.	• ocenić znaczenie imigracji dla populacji społeczeństw starzejących się; • przedstawić skutki społeczne i kulturowe imigracji do państw o starzejącym się społeczeństwie; • przedstawić strukturę wieku i płci własnej miejscowości (regionu) i ocenić ją (społeczeństwo młode, dojrzałe, starzejące się).
• odczytać z wykresów kołowych strukturę ludności; • zdefiniować pojęcia mniejszość narodowa i etniczna; • podać przykłady grup etnicznych i mniejszości narodowych w Polsce; • wymienić religie i wyznania istniejące w Polsce; • zdefiniować analfabetyzm.	• wymienić mniejszości narodowe i etniczne w Polsce; • wskazać na mapie zasięg głównych religii i wyznań w Europie.	• wymienić i wskazać na mapie mniejszości narodowe i etniczne oraz główne grupy etnograficzne w Polsce; • zdefiniować analfabetyzm funkcjonalny; • omówić poziom wykształcenia społeczeństwa Polski.	• podać przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce; • podać przykłady krajów wielonarodowych w Europie; • potrafi wymienić i wskazać na mapie kraje o zróżnicowanej strukturze wyznaniowej; • potrafi wskazać w Europie kraje w których mieszka duża liczba wyznawców islamu; • omówić zmiany, jakie	• przedstawić skutki społeczne uznania Ślązaków za grupę etniczną w Polsce; • wskazać przykłady wpływu mniejszości narodowych i grup etnicznych na rozwój kultury narodowej; • przedstawić wady i zalety dużego zróżnicowania religijnego wybranego kraju Europy; • porównać poziom

			zachodzą w poziomie wykształcenia mieszkańców Polski i innych krajów Europy.	wykształcenia statystycznego Polaka i Europejczyka.
• odczytać z wykresów kołowych strukturę zatrudnienia ludności; • zdefiniować pojęcia bezrobocia i prywatyzacji.	• zdefiniować pojęcia stopy bezrobocia i ludności aktywnej zawodowo; • wymienić województwa, regiony Polski, w których bezrobocie jest najwyższe i najniższe.	• podać przyczyny bezrobocia w Polsce; • przedstawić na mapie zróżnicowanie poziomu bezrobocia w Polsce.	• omówić zmiany, jakie zaszły w strukturze zatrudnienia w Polsce po II wojnie światowej; • porównać strukturę zatrudnienia w Polsce i w innych krajach Europy; • analizować wskaźnik bezrobocia w różnych skalach przestrzennych.	• porównać strukturę zatrudnienia w regionie zamieszkania ze strukturą krajową i europejską oraz wskazać przewagi lub zapóźnienia; • wskazać i ocenić sposoby rozwiązywania problemu bezrobocia w Polsce i w Europie.
• zdefiniować pojęcia migracji, emigranta i imigranta; • podać przykładów krajów, w których istnieją skupiska Polonii.	• zdefiniować pojęcie salda migracji; • podać przykłady fal migracyjnych w Polsce; • przedstawić na mapie rozmieszczenie Polonii na świecie.	• omówić przyczyny migracji; • przedstawić na mapie rozmieszczenie migracji; • wymienić kraje, do których najczęściej wyjeżdżają Polacy; • wymienić kraje, z których najczęściej przyjeżdżają do Polski imigranci.	• wyjaśnić rozmieszczenie migracji; • omówić konsekwencje migracji.	• porównać dawne i współczesne migracje Polaków; • porównać migracje Polaków z migracjami w Europie.
• wymienić przyczyny migracji ze wsi do miast; • zdefiniować pojęcia urbanizacja i aglomeracja.	• zdefiniować pojęcia suburbanizacja, aglomeracja monocentryczna i aglomeracja policentryczna (konurbacja); • podać przykłady aglomeracji	• porównać poziom urbanizacji Polski z innymi krajami Europy; • wskazać na mapie największe aglomeracje Polski i Europy.	• analizować zmiany w osadnictwie wiejskim i miejskim; • potrafi wymienić przykłady krajów o najwyższym i najniższym poziomie urbanizacji w Europie.	• analizować przestrzenny rozwój przykładowego miasta; • porównać procesy urbanizacyjne zachodzące w Polsce i w innych krajach Europy.

monocentrycznej oraz
policentrycznej.

- wymienić główne funkcje miasta;
- wymienić przyczyny rozwoju miast w Polsce;
- wymienić 5 największych miast Polski.

- podać przykłady rozwoju miast w dogodnych warunkach przyrodniczych;
- wymienić i wskazać na mapie główne miasta Polski.

- opisać funkcję wybranych miast Polski i Europy;
- analizować sieć miejską Polski i porównać ją siecią miast w Europie.

- określić, które z warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych sprzyjały rozwojowi miast – podać przykłady z Polski i Europy.

- wyjaśnić na przykładach, dlaczego najszybciej rozwijają się największe miasta.

- wyjaśnić, co to jest gospodarka narodowa;
- opisać, czym zajmuje się rolnictwo, przemysł i usługi;
- wyjaśnić, co to jest Produkt Krajowy Brutto.

- porównać na podstawie wykresu strukturę PKB wg sektorów gospodarki w Polsce i w wybranym kraju europejskim.

- porównać strukturę zatrudnienia wg sektorów gospodarki w Polsce i w krajach Europy Zachodniej;
- zakwalifikować działalność gospodarczą do poszczególnych sektorów gospodarki narodowej.

- sformułować wniosek dotyczący związku między strukturą zatrudnienia oraz PKB a poziomem rozwoju gospodarczego;
- wskazać na mapie politycznej świata kraje o podobnej do Polski wartości PKB na 1 mieszkańca.

- wyjaśnić, co to jest globalizacji i podać przykłady przejawów globalizacji w życiu codziennym;
- podać pozytywne i negatywne skutki globalizacji;
- wymienić inne niż PKB wskaźniki poziomu rozwoju gospodarczego państw.

- wyjaśnić, czym zajmuje się rolnictwo;
- wymienić przyrodnicze czynniki, decydujące o rozwoju rolnictwa w Polsce.

- na podstawie map tematycznych opisać warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce.

- omówić funkcję gospodarczą, społeczną i przestrzenną rolnictwa;
- scharakteryzować przestrzenne zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce.

- wyjaśnić wpływ zmienności pogody na rolnictwo w Polsce;
- wymienić typy gleb występujących w Polsce i omówić ich przydatność rolniczą.

- omówić przestrzenne zróżnicowanie gleb o różnej przydatności dla rolnictwa;
- wyjaśnić, co to jest agroklimat.

- | | | | | |
|--|--|--|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> wymienić czynniki pozaprzrodnicze mające wpływ na rozwój rolnictwa w Polsce i omówić wybrane z nich. | <ul style="list-style-type: none"> omówić wpływ czynników pozaprzrodniczych na rozwój rolnictwa w Polsce; wymienić jednostki miar używane w rolnictwie (ar, hektar, tona, kwintal). | <ul style="list-style-type: none"> interpretować dane statystyczne w celu ustalenia pozycji Polski w produkcji rolnej w Europie i na świecie. | <ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługiwać się jednostkami miar używanymi w rolnictwie, wykonywać przeliczenia. | <ul style="list-style-type: none"> omówić wpływ przynależności do Unii Europejskiej na funkcjonowanie rolnictwa w Polsce. |
| <ul style="list-style-type: none"> wymienić nazwy podstawowych roślin uprawianych w Polsce oraz gatunki zwierząt hodowlanych; opisać na prostych przykładach związek między warunkami naturalnymi a rozmieszczeniem upraw roślin i chowu zwierząt. | <ul style="list-style-type: none"> podać przykłady roślin zaliczanych do różnych grup (zboża, pastewne, przemysłowe, owoce i warzywa) uprawianych w Polsce; wskazać na podstawie kartogramu województwa o największym i najmniejszym pogłowie bydła i trzody chlewnej; | <ul style="list-style-type: none"> opisać rozmieszczenie podstawowych roślin uprawnych i zwierząt hodowlanych w Polsce. | <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia roślin uprawnych w Polsce; omówić występowanie chowu zwierząt w Polsce. | <ul style="list-style-type: none"> ocenić jakość żywności produkowanej w Polsce i wskazać jej zalety oraz wady. |
| <ul style="list-style-type: none"> opisać położenie Polski względem Morza Bałtyckiego; wskazać konsekwencje nadmorskiego położenia Polski. | <ul style="list-style-type: none"> podać i opisać przykłady działalności gospodarczej w różnych sektorach gospodarki narodowej związanych z gospodarką morską. | <ul style="list-style-type: none"> ocenić możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce; wymienić wybrane gatunki ryb morskich i słodkowodnych. | <ul style="list-style-type: none"> opisać perspektywę rozwoju gospodarki morskiej w podziale na poszczególne obszary działalności gospodarczej. | <ul style="list-style-type: none"> wymienić i opisać działania podejmowane przez społeczność międzynarodową w celu ochrony różnorodności biologicznej mórz i oceanów. |
| <ul style="list-style-type: none"> omówić, czym zajmuje się przemysł; wymienić przykłady produktów wytworzonych w przemyśle; na podstawie wykresu strukturalnego opisać strukturę produkcji przemysłowej według rodzajów działalności | <ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje działalności przemysłowej i opisać strukturę produkcji przemysłowej według rodzajów działalności gospodarczej w Polsce. | <ul style="list-style-type: none"> opisać udział przemysłu w strukturze zatrudnienia oraz wytwarzania Produktu Krajowego Brutto; omówić wpływ przemysłu na gospodarkę, społeczeństwo i przestrzeń. | <ul style="list-style-type: none"> wymienić i opisać czynniki lokalizacji zakładów reprezentujących wybrane rodzaje działalności przemysłowej; opisać wybrany zakład przemysłowy, jego wpływ na otoczenie, w szczególności | <ul style="list-style-type: none"> omówić wpływ indywidualnych decyzji konsumenckich na rozwój przemysłu kraju. |

gospodarczej.

negatywne oddziaływanie na
środowisko przyrodnicze.

- | | | | | |
|---|---|---|--|--|
| <ul style="list-style-type: none">• wymienić odnawialne i nieodnawialne źródła energii elektrycznej;• omówić znaczenie węgla kamiennego i brunatnego w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• omówić przy pomocy mapy tematycznej rozmieszczenie surowców energetycznych w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• porównać strukturę produkcji energii elektrycznej według źródeł w Polsce i w wybranych krajach Europy;• omówić wpływ produkcji energii elektrycznej wg poszczególnych źródeł energii na środowisko przyrodnicze. | <ul style="list-style-type: none">• wskazać związek między oszczędzaniem energii a pozytywnym wpływem na przyrodę;• podać sposoby ograniczenia zużycia energii elektrycznej. | <ul style="list-style-type: none">• podać argumenty za i przeciw budowie w Polsce elektrowni atomowej. |
| <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić znaczenie terminów: zakład przemysłowy, okręg przemysłowy, koncentracja przemysłu, restrukturyzacja przemysłu;• omówić wpływ przemysłu na środowisko. | <ul style="list-style-type: none">• wymienić przyczyny koncentracji przemysłu w okręgach;• na podstawie mapy wskazać rozmieszczenie okręgów przemysłowych w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• omówić na wybranych przykładach, na czym polega restrukturyzacja zakładów przemysłowych w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• wymienić zalety i wady koncentracji przemysłu w okręgach przemysłowych;• podać przykłady deglomeracji przemysłu w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić, czym są specjalne strefy ekonomiczne oraz opisać przyczyny i skutki powstawania SSE w Polsce;• wskazać na mapie wybrane SSE w Polsce. |
| <ul style="list-style-type: none">• wymienić wybrane produkty przemysłu zaawansowanych technologii;• na podstawie analizy danych statystycznych porównać nakłady na działalność badawczo-rozwojową w Polsce i krajach Unii Europejskiej. | <ul style="list-style-type: none">• wymienić czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanych technologii;• omawia zmiany czynników lokalizacji przemysłu high-tech względem tradycyjnych gałęzi przemysłu. | <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić, czym różni się przemysł zaawansowanych technologii od tradycyjnych gałęzi przemysłu;• omawia wpływ rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii na życie mieszkańców. | <ul style="list-style-type: none">• wskazać na mapie lokalizację Krakowskiego Parku Technologicznego i Doliny Lotniczej i omawia ich wpływ na przemysł w Polsce;• wskazać przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw branży high-tech na arenie międzynarodowej. | <ul style="list-style-type: none">• ocenia możliwości dalszego rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce. |
| <ul style="list-style-type: none">• wymienić przykłady działalności gospodarczej zaliczanej do sektora usług. | <ul style="list-style-type: none">• scharakteryzować różnorodność usług występujących w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• omówić na wybranych przykładach rozwój usług w Polsce. | <ul style="list-style-type: none">• wykazać związek między rozwojem usług a podnoszeniem się poziomu rozwoju gospodarczego kraju i regionu. | <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić szybki rozwój wybranych usług w Polsce i we własnym regionie. |
| <ul style="list-style-type: none">• podać przykłady różnych rodzajów transportu; | <ul style="list-style-type: none">• wyjaśnić znaczenie terminów: komunikacja, | <ul style="list-style-type: none">• opisać zależność między stosowanym rodzajem | <ul style="list-style-type: none">• ocenić znaczenie transportu i łączności dla jakości życia | <ul style="list-style-type: none">• uzasadnić konieczność ponoszenia przez państwo |

• omówić wady i zalety wybranych rodzajów transportu.	transport, łączność; • omówić wady i zalety różnych rodzajów transportu wykorzystywanych w Polsce.	transportu a rodzajem i masą towaru, dystansem, czasem i kosztami; • wskazać na mapie województwa o najlepiej i najgorzej rozwiniętej sieci drogowej i kolejowej.	mieszkańców i rozwoju gospodarczego kraju.	wysokich kosztów budowy infrastruktury transportowej.
• wymienić najważniejsze atrakcje turystyczne w Polsce i wskazać ich położenie na mapie; • podać przykłady polskich obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.	• omówić wybrane przyrodnicze i pozaprzyrodnicze atrakcje turystyczne w Polsce; • wymienić obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.	• uzasadnić konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego.	• omówić wpływ mieszkańców Polski na rozwój kulturowy kraju.	• dokonać refleksji nad wartością wybranych walorów turystycznych Polski.
• wymienić ważniejsze regiony turystyczne Polski; • omówić wybrany przez siebie region turystyczny w Polsce.	• wskazać na mapie fizycznej Polski regiony o szczególnych walorach turystycznych.	• opisać związek między rozwojem turystyki a wzrostem presji na środowisko przyrodnicze.	• uzasadnić konieczność zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego; • podać argumenty na to, że Polska jest, bądź nie jest, krajem atrakcyjnym turystycznie.	• podać argumenty świadczące o pozytywnym wpływie turystyki na rozwój gospodarczy oraz o jej negatywnym wpływie na środowisko przyrodnicze.
• wyjaśnić, czym jest powódź; • podać przykłady przyczyn występowania powodzi; • wymienić kilka metod ochrony przeciwpowodziowej.	• odróżnić powódź od wezbrania; • na podstawie map, danych liczbowych oraz innych materiałów źródłowych podać konsekwencje wystąpienia powodzi.	• uzasadnić stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej; • wykazać związek pomiędzy deforestacją a zagrożeniem powodziowym; • określić wpływ sztucznych zbiorników wodnych na	• klasyfikować i wyjaśnić przyczyny naturalne i antropogeniczne powstawania powodzi; • analizować i porównać konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej;	• dokonać oceny zagrożeń powodziowych występujących na wybranym obszarze; • zaproponować i uzasadnić dobór metod ochrony przeciwpowodziowej na wybranym obszarze.

• podać przykłady surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce; • wymienić wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych.	• na podstawie materiałów podać przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki; • dokonać podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze.	występowanie i skutki powodzi. • na wybranych przykładach uzasadnić rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce; • wyjaśnić związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi i kierunkami rozwoju energetyki.	• określić wpływ zabudowy obszarów zalewowych na skutki powodzi. • określić warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych.	• wyszukać informacje dotyczące warunków rozwoju energetyki w swoim regionie; • dokonać oceny warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju energetyki w swoim regionie.
• podać cechy środowiska geograficznego i opisać warunki życia w dużym mieście i w strefie podmiejskiej.	• na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazać zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej; • wymienić przykłady nowych kierunków zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej.	• wyjaśnić przyczyny przenoszenia się mieszkańców do strefy podmiejskiej; • wyjaśnić przyczyny przenoszenia działalności gospodarczej do strefy podmiejskiej.	• identyfikować i wyjaśnić zmiany w zakresie zagospodarowania terenu i stylu zabudowy na przykładach stref podmiejskich; • opisać i wyjaśnić zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich; • podać własną definicję pojęcia suburbanizacja.	• dokonać krytycznej oceny zmian środowiska geograficznego w strefach podmiejskich dużych miast; • prognozować przyszłe kierunki rozwoju stref podmiejskich.
• wyjaśnić pojęcie migracji ze wsi do miast; • podać przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast.	• wyjaśnić pojęcie salda migracji; • na podstawie mapy opisać zróżnicowanie salda migracji w Polsce.	• na podstawie piramidy demograficznej charakteryzować strukturę płci i wieku ludności wybranej wsi lub gminy wiejskiej; • podać przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast; • wyjaśnić przyczyny zwiększonego odsetka mężczyzn w strukturze ludności niektórych wsi.	• wyjaśnić wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin; • wyjaśnić wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi.	• porównać przyczyny i skutki migracji ze wsi do miast oraz migracji z miast do stref podmiejskich; • zaproponować sposoby zapobiegania negatywnym skutkom wyludniania się wsi.
• wyjaśnić czym jest bezrobocie; • podać najważniejsze przyczyny i skutki występowania bezrobocia.	• na podstawie materiałów opisać zmiany liczby zatrudnionych w różnych gałęziach przemysłu w	• charakteryzować zmiany w sektorach zatrudnienia w Polsce obserwowane po transformacji gospodarczej;	• wykazać wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 r. na zmiany struktury	• samodzielnie wyszukać informacje na temat sposobów zapobiegania bezrobociu w Polsce;